

UITNODIGING

VERDUURZAMING & VERANDERWEGEN

KRING-GESPREKSAVOND

De spanning tussen beleid en implementatie

Voor gedreven denkers in de praktijk van verduurzamen en transities

woensdagavond 10 mei 2023, 17.00-21.00 uur met maaltijd

Seats2meet –Utrecht CS Moreelsepark 65

Inleiding – Waar lopen we tegenaan?

Nog maar een half jaar geleden bespraken we op een KRING-gespreksavond met elkaar de vraag 'Waar lopen we tegenaan?' bij het werken aan verduurzamen en veranderopgaven in de praktijk. Een gezamenlijke en openhartige reflectie op praktijkervaringen leverde een aantal tot nadenken stemmende conclusies op. Een greep:

- Het proces van veranderen, zowel de technologische kant als het hebben van affiniteit en expertise voor het sociale proces bij mensen is erg belangrijk. Altijd is ook de sociale kant er bij betrokken, ook de technologische kant is mensenwerk.
- Er is te weinig aandacht voor de aspecten 'houding'; vaak gaat het alleen maar over skills (vaardigheden), terwijl 'houding' – bijvoorbeeld compassie, over en weer vertrouwen ontwikkelen - ook heel belangrijk is. Dat iemand van eerst als object en vervolgens als mens wordt gezien.
- Het is interessant hoe autonomie en verbondenheid met elkaar kunnen samengaan: hoe je autonoom kunt blijven in verbondenheid en ook hoe je verbonden kunt zijn in je autonomie. Je moet heel veel aan zelfreflectie doen, hoe je ten opzichte van de ander staat en dat betekent niet alleen ten opzichte van de ambtenaren maar ook ten opzichte van je collega's en de teams waar je mee te maken hebt. Jij bent een instrument in het proces en daarbij is reflectie nodig over hoe je werkt als instrument. En als instrument kun je mensen verbinden.
- Het vraagstuk van macht en macht tussen mensen speelt altijd een rol op de achtergrond. Het maakt uit hoe je dingen naar voren brengt hoe je een gezamenlijke verandering voor elkaar kunt krijgen. Daar spelen ongelijkheid en macht een rol in en emancipatorisch leiderschap waarbij je onderliggende processen bespreekbaar durft te maken.
- Hoewel we een democratie hebben, kunnen we niet alles met de groep van onderop doen. Er moeten ook op het vlak van de representatieve democratie zaken plaatsvinden.

Inmiddels wordt de opeenstapeling van crises door heel Nederland gevoeld, leek het of Johan Remkes de kou uit de lucht had gehaald en zijn er recent provinciale staten verkiezingen geweest. Pas de massale tegenstem van de kiezers lijkt de boodschap duidelijk te hebben gemaakt aan de (Haagse) politici: ondanks het belang van het oplossen van al die crises verzetten wij ons tegen de manier waarop de overheid sociale veranderingen top-down wil doorvoeren zonder rekening te houden met mensen. Zonder écht te luisteren naar de mensen die het aangaat en het direct raakt in hun leven.

Luisteren op zich is niet voldoende; het gaat er om wat de praktijkprofessional doet met wat mensen naar voren brengen wat praktijkprofessionals aan hen terugkoppelen. Niet als succesverhaal maar het eerlijke verhaal, wat mogelijk betekent dat het (voorlopig) anders is, gaat dan besproken of

afgesproken en waarom dat het geval is. Zonder samen als praktijkprofessionals met mensen te zoeken naar oorzaken waarom ze dingen doen zoals ze ze doen; en wat mensen nodig hebben om mee te werken aan de uitvoering van doelen waar ze zelf hun oordeel over hebben mogen vellen.

Mensen die zich niet willen laten behandelen als een beleids categorie en iets abstracts als ‘de burger’. Mensen van vlees en bloed serieus nemen is van oudsher een centrale waarde en uitgangspunt in het andragologisch denken en handelen over sociale verandering.

Thema – Handelen in de spanning tussen beleid en implementatie

Zo dringt zich voor veranderprojectleiders, beleidsmakers, voorttrekkende burgerinitiatieven, docenten een ook wetenschappers het thema van deze KRING-gespreksavond op:

“Hoe kunnen we constructief omgaan met de spanning tussen enerzijds politiek gelegitimeerde (beleids)besluiten en anderzijds de wens/visie/noodzaak om burgers c.q. betrokken mensen serieus te nemen in het implementatieproces van verduurzamen?”

In een multidisciplinair gezelschap met een diversiteit aan invalshoeken aan tafel willen we in een vrije gedachtewisseling de volgende vragen onderzoeken:

- Hoe neem je of kun je burgers en betrokkenen serieus nemen in een veranderingsproces, ook al zijn de beleidsdoelen door de politiek al vastgesteld ‘van bovenaf’. Wat doe je dan (anders)?
- Welke meerwaarde kan er in het implementatieproces ontstaan voor de betreffende verandering en de betrokken mensen zelf, als je mensen serieus ook laat spreken over de beleidsdoelen die op een hoger politiek niveau democratisch zijn vastgesteld? Hoe kan je anders handelen en anders met deze spanning omgaan?
- Wat voor opbrengsten en kosten levert een veranderingsproject op indien betrokkenen niet alleen de verandering als zodanig accepteren, maar ook gaan meewerken c.q. de verandering gaan omarmen?

Is er ruimte tussen beleid en uitvoering? Wordt die opgevuld door het planmatig veranderdenken en bijbehorende subdoelen van praktijkprofessionals van bovenaf? Of kan die ruimte ook gevuld worden met de inbreng en ideeën door betrokken mensen en belanghebbenden van onderop? En mag er ruimte worden gemaakt voor nog niet ontdekte en onzekere veranderwegen naar verduurzamen?

Mag er ruimte en plaats worden gemaakt voor het bereiken van mensen die nog niet van zich (kunnen) hebben laten horen, met wie nog niet is gesproken; hooguit is er over hen, die mensen, gesproken? En mag er aandacht zijn voor handelingsperspectieven, keuzen en gevolgen van keuzen?

Een reflectief en vrij gesprek op 10 mei a.s.

De Kring Andragologie wil graag ruimte bieden aan gedreven denkers in transitiepraktijken, in (bestuurlijke) beleidsvorming en de academische wereld over veranderen en verduurzamen. Met als inzet om naar elkaars reflecties te luisteren over een gedeeld veranderthema. Om vanuit onze verschillende praktijken en perspectieven stil te staan bij die vragen, en vrij van gedachten te wisselen.

Een gelegenheid om elkaar informeel te ontmoeten, kennis te nemen van een diversiteit aan denklijnen die mensen volgen en om elkaar te inspireren met eigen inzichten. Een bijeenkomst met een open agenda en met aandacht voor elkaars verhaal.

Een multidisciplinaire onderzoekende benadering, van oudsher de kern van de andragologie, waar het draait om de kunst van het veranderen. Anno 2023 de reden voor doorontwikkeling van de Kring tot kennisplatform i.o.¹ Zij zal het gesprek modereren en zorgen voor een geannoteerde verslaglegging. Als bron die deelnemers verder zelf kunnen gebruiken bij hun eigen veranderwegen.

Deelname, locatie, kosten en aanmelden

De KRING-gespreksavond staat open voor alle betrokkenen, belanghebbenden en denkers in de verduurzamings-/ transitiepraktijk, in de (bestuurlijke) beleidsvorming en academische wereld.

---

¹ Zie beleidsvisie 2022-2027 <https://www.andragologie.org/>

U bent vrij om deze uitnodiging door te sturen aan mensen waarvan u denkt dat zij mogelijk in deze gespreksavond geïnteresseerd zijn.

De bijeenkomst wordt gehouden op woensdagavond 10 mei in Seats2meet op Utrecht CS Moreelsepark 65. Om 17.00 uur beginnen we met een gezamenlijke maaltijd.

Het gespreksprogramma is van 18.00-21.00 uur. De deelnamekosten zijn € 50,- exclusief maaltijd. U kunt zich aanmelden door een mailtje te sturen naar ons secretariaat andragologie@uva.nl. Graag met opgave of u mee wilt eten, en voorkeuren m.b.t. vega/vis/vlees en mogelijke allergieën.